

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання та біології

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОЛОГІЯ

**підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(назва програми)
мова навчання українська**

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник: Кушакова І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Рецензенти:

Дичко В.В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Євтухова Т.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики ДВНЗ «ДДПУ».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології

Протокол № 8 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Дичко В.В.

(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЯ

Кількість кредитів	3 кредити ECTS, 90 годин, з яких 48 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій; 24 год. практичних занять), 42 год. – самостійна робота
Рік підготовки, семестр	III-й рік підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 6 семестр
Компонент освітньої	обов'язковий компонент освітньо-професійної програми
Викладач	Кушакова Ірина Валеріївна, <i>доцент</i> кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології, <i>кандидат педагогічних наук, доцент</i>
Контактна інформація	irakush@ukr.net
Консультації	Консультації проводиться кожний четвер з 14.30 до 15.30. У разі неможливості відвідування консультацій можна з'ясувати поточні питання на сторінці дистанційного навчання в розділі «Консультації» (залишити повідомлення) (http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2223) або на електронну скриньку irakush@ukr.net надіслати лист із зазначенням назви навчальної дисципліни.
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Екологія» є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Навчальна дисципліна передбачає формування у здобувачів уявлень про взаємодію живих організмів – у тому числі людини – з навколишнім середовищем, про вплив середовища на живих істот, закономірності формування адаптацій, про вплив організмів на середовище, а також про взаємодію живих організмів між собою.
Опис навчальної дисципліни	<i>Мета</i> вивчення навчальної дисципліни «Екологія» полягає у формуванні фахових компетентностей майбутнього бакалавра середньої освіти в галузі біології та здоров'я людини, що стосуються предмету вивчення й методів дослідження в екології, основних її понять і законів, закономірностей функціонування і взаємодії організмів і надорганізованих структур між собою та з середовищем існування, а також компетентностей у сфері природокористування та охорони навколишнього середовища, організації стосунків з довкіллям на засадах екоцентризму, здійснення екологічного виховання учнів. У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі набувають <i>компетентностей</i> , як-от: <i>загальних компетентностей</i> : здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 3); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 5); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7); здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок,

організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя (ЗК 10);

спеціальних (фахових) компетентностей: знання та розуміння предметної області та професійної діяльності (СК 10); здатність у процесі навчання та виховання учнів розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства (СК 11); здатність використовувати біологічні поняття, закони, концепції, вчення й теорії біології для пояснення та розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і організмів (СК 15); здатність пояснювати наслідки впливу людини на екосистеми, правила поведінки в навколишньому середовищі з метою збереження рівноваги в біосфері (СК 18); здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах (СК 19).

Ключові слова. Екологія, навколишнє середовище, живий організм, екологічний фактор, закони екології, адаптація, екологічна ніша, популяція, біоценоз, біогеоценоз, екосистема, біорізноманіття, біосфера, кругообіг речовин, природна рівновага, екологічні проблеми, охорона природи.

Програмні результати навчання: здійснювати під час виконання професійних обов'язків усну і письмову комунікацію державною мовою (ПРН-02); визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, очікуваних результатів навчання, освітніх потреб здобувачів, використовуючи базові наукові категорії та поняття спеціальності (предметної спеціальності) (ПРН-08); управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах ЗСО, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах (ПРН-13); застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, охорону використання та поширення (ПРН-20); розуміти і характеризувати стратегію сталого розвитку та розкривати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною (ПРН-22).

Матеріали та ресурси:

1. Юрченко Л.І. Екологія. Навчальний посібник. Київ : Професіонал, Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
2. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологія людини : Навчальний посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2019. 391 с.
3. Мягченко О.П. Основи екології. Підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
4. Ковальчук Г.В. Зоологія з основами екології : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Вид. 2-ге, випр. і допов. Суми :

	<p>Університетська книга, 2020. 615 с.</p> <p>5. Гігієна та екологія : підручник / [В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Н. В. Мережкіна та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Бардова. Вінниця : Нова Книга, 2020. 472 с.</p> <p>6. Санковська І., Дмитренко С. Екологія. Наскрізна лінія в освіті. Шкільний світ, 2018. 112 с.</p> <p>Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі Moodle http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2223</p>
Теми	<p>Тема 1. Екологія як наука.</p> <p>Тема 2. Основні поняття і закони екології. Екологічні фактори та групи організмів по відношенню до них.</p> <p>Тема 3. Екологічна ніша.</p> <p>Тема 4. Популяційна екологія.</p> <p>Тема 5. Екологія природних угруповань. Біогеоценоз і екосистема.</p> <p>Тема 6. Екологія біосфери. Кругообіг речовин у біосфері.</p> <p>Тема 7. Екологічні проблеми України і світу. Охорона довкілля.</p> <p>Тема 8. Шляхи виходу з екологічної кризи. Екологія побуту.</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p>Опанування навчальної дисципліни відбувається в межах студентоцентрованого, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного підходів. Лекції (проблемні, візуалізації, із застосуванням техніки зворотного зв'язку) проводяться у супроводі навчальних відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; відбувається демонстрація теоретичного матеріалу; проводиться його обговорення, аналізуються професійні ситуації, дискусія. Практичні заняття передбачають проведення практичних робіт, дискусій, бесід, ситуаційного аналізу. У рамках самостійної роботи використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p>Для того, щоб успішно опанувати навчальну дисципліну, необхідно бути активними під час обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, практичних робіт, аналізу проблем, захисту практичних робіт.</p>
Оцінювання	<p>Для успішного складання навчальної дисципліни здобувач повинен:</p> <p>1) набрати достатню кількість балів відповідно до вимог поточного контролю:</p> <p>а) під час лекційних занять здобувач може отримати 0,5 бали за кожну лекцію. Оцінювання залежить від роботи здобувача на лекції. Загальна максимальна сума балів за лекції дорівнює 10 балам;</p> <p>б) під час практичної роботи здобувач може набрати бали в залежності від виду, складності завдань та якості їх виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опитування або тестування оцінюється до 5 балів; – участь під час обговорення дискусійного питання, доповнення або суттєве запитання до доповідача оцінюється в 1 бал;

– виконання практичної роботи оцінюється до 8 балів.

Загальна максимальна сума балів за практичні роботи – 60 балів.

в) за результатами виконання завдань самостійної роботи здобувач може отримати до 4 балів за кожний тип роботи. Оцінювання залежить від якості виконаної роботи і рівня сформованості навчальної автономії здобувача. Загальна максимальна сума балів за самостійну роботу – 20 балів.

З детальним розподілом балів за кожною окремою темою можна ознайомитись на освітній платформі Moodle за лінком: <http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2223>

Скласти **підсумковий контроль** у формі заліку.

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або у період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу.

На останньому аудиторному занятті здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) оголошуються накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни «Екологія», отримані під час лекційних і практичних занять та за виконану самостійну роботу.

Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) і не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше, ніж до початку екзаменаційної сесії.

Порядок повторного проходження контрольних заходів і ліквідації академічної заборгованості врегульовано «Положенням про контрольні заходи в ДВНЗ «ДДПУ» (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

Політика щодо відвідування занять: відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні заходи з іншою академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але безпосередньо з навчальною метою – для **вивчення** дисципліни.

Політика щодо академічної доброчесності: індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату методом експертної оцінки та за допомогою on-line сервісу Unicheck. Очікується, що кожний здобувач виконує завдання свідомо та самостійно й несе відповідальність за збереження, резервне копіювання виконаних завдань. Здобувач, у роботі якого було виявлено факт порушення академічної доброчесності,

	<p>отримує за завдання 0 балів. З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ» можна ознайомитись на лінком: https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Екологія» полягає у набутті здобувачами теоретичних знань і практичних умінь щодо основних понять і законів екології, закономірностей функціонування і взаємодії організмів і надорганізованих структур між собою та з середовищем існування, а також компетентностей у сфері природокористування та охорони навколишнього середовища, організації стосунків з довкіллям на засадах екоцентризму, здійснення екологічного виховання учнів. Це, в свою чергу, підвищить рівень сформованості професійної компетентності майбутніх учителів біології та основ здоров'я Нової української школи й надасть їм конкурентних переваг на ринку професійних послуг.</p>

Доцент кафедри ФТФВіБ

І.В. Кушакова